

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันการคมนาคมขนส่งสะดวกสบาย มีการสร้างถนนและขยายถนนให้กว้างขึ้นผู้ใช้ถนนมักจะขับรถด้วยความเร็วสูงและประมาท ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ทุกครั้งที่เกิดอุบัติเหตุจะต้องมีคนตาย บาดเจ็บ หรืออาจถึงพิการ มากบ้างน้อยบ้างตามความหนักเบาของแต่ละเหตุการณ์ สถิติผู้เสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุที่เกิดจากรถมีจำนวนมากกว่าโรคร้ายไข้เจ็บหรืออุบัติเหตุอื่น ๆ และบ่อยครั้งที่ได้ยิน ได้ฟังเกี่ยวกับคนถูกรถชนอนบาดเจ็บอยู่ข้างถนน รถคันที่ชนก็หลบหนี พบเห็นเหตุการณ์ก็ไม่กล้ายื่นมือเข้าไปเกี่ยวข้องเพราะกลัวว่าจะต้องรับผิดชอบค่ารักษาพยาบาล รับผิดชอบคดีความ กว่าคนเจ็บจะถึงมือหมอ บางทีก็สายเกินไป เสียชีวิต บางทีก็พิการ ซึ่งหากได้รับการรักษาพยาบาลอย่างทันท่วงทีอาจไม่ถึงกับพิการหรือเสียชีวิตก็ได้ และอุบัติเหตุจากรถแม้จะเป็นสิ่งที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้น แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก ดังนั้น เพื่อให้ความคุ้มครองทุกชีวิตที่ได้รับอุบัติเหตุจากรถ รัฐบาลจึงตรากฎหมายขึ้นเรียกว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนผู้ประสบภัยจากรถได้รับการชดเชยค่าเสียหายและได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร่งด่วนและทันท่วงทีไม่ว่าผู้ประสบภัยนั้นจะเป็นใคร อยู่ที่ไหน ในรถหรือนอกรถ เป็นผู้ขับขี่ ผู้โดยสาร เจ้าของรถ หรือแม้แต่คนเดินถนน หากได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุที่เกิดจากรถจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจประกันภัยให้มีส่วนร่วมในการบรรเทาความเสียหายของผู้ประสบภัยจากรถ และช่วงแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในด้านสวัสดิการสงเคราะห์

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 มาตรา 33 ให้จัดตั้งกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสำหรับจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยในกรณีที่ประสบอุบัติเหตุซึ่งเกิดจากรถตามมาตรา 23 และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ในการนี้ กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ได้จัดตั้งสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยทั่วประเทศ 80 แห่ง ประกอบด้วยกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย กรมการประกันภัย (ส่วนกลาง) กองทุนทดแทนผู้ประสบภัยเขต 1-4 และกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยจังหวัดทุกจังหวัด (75 จังหวัด) มีหน้าที่ควบคุมดูแลการรับจ่ายเงินและทำบัญชีกองทุนในส่วนที่รับผิดชอบ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและกฎกระทรวง เพื่อให้กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย กรมการประกันภัย (ส่วนกลาง) กองทุนทดแทนผู้ประสบภัยเขต 1-4 และกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยจังหวัด ได้ปฏิบัติงานไปในแนวเดียวกัน จึงมีการกำหนดระบบบัญชีขึ้นมาเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและกฎกระทรวง และให้รายงานผลการรับจ่ายเงินกองทุนและรายละเอียดอื่นที่เกี่ยวข้องเสนอต่ออธิบดีกรมการประกันภัยเพื่อทราบ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการบริหารและกำหนดหรือปรับปรุงจำนวนเงินเอาประกันภัยเพื่อความเสียหาย สำหรับผู้ประสบภัยจากรถและค่าเสียหายเบื้องต้นตามพระราชบัญญัติดังกล่าว และการทำงานการเงินส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจสอบ รับรอง และรายงานเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เพื่อทราบต่อไป

ขอบเขตของระบบบัญชีกองทุนเป็นชุดหนึ่งแยกต่างหากจากบัญชีส่วนราชการ เป็นการใช้ระบบบัญชีคู่เกณฑ์เงินสด และเป็นระบบกระจายอำนาจ (Decentralized) คือ ให้กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย กรมการประกันภัย (ส่วนกลาง) กองทุนทดแทนผู้ประสบภัยเขต 1-4 และ สำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยจังหวัดทุกจังหวัด (75 จังหวัด) แต่ละแห่งมีระบบการบันทึกและควบคุมรายการบัญชีของตนเองโดยครบถ้วน สามารถแสดงผลการรับ - จ่ายเงินและฐานะการเงินของกองทุนในส่วนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบได้ เพื่อให้สอดคล้องกับขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยจังหวัดที่กรมการประกันภัยกำหนด โดยให้สำนักงานกองทุน ๙ ส่วนกลาง รับผิดชอบรวมงบการเงินเพื่อส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจสอบ รับรอง ภายในเวลาที่ระเบียบกำหนด

ปัจจุบัน กรมการประกันภัยประสบปัญหาในการปฏิบัติงานบัญชีกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย ซึ่งงานเกี่ยวกับการประกันภัยมีมากขึ้นเมื่อเทียบกับตอนเริ่มใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 บุคลากรซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบัญชีกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยไม่มีความรู้พื้นฐานทางบัญชี

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงสนใจที่จะศึกษาถึงระบบและวิธีการบัญชีตลอดจนแนวทางในการปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชีที่เกิดขึ้น การแสดงรายการในงบการเงิน การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน อีกทั้งปัญหาในการจัดทำพร้อมแนวทางแก้ไขในการจัดทำบัญชีกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงระบบและวิธีการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย การแสดงรายการในงบการเงิน รูปแบบของรายงานและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการจัดทำและแนวทางการแก้ไขในการจัดทำบัญชีกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยของส่วนกลาง

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาระบบและวิธีการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย โดยนำเสนอระบบและขั้นตอนการควบคุมการรับจ่ายเงินกองทุน แหล่งที่มาและการใช้เงินกองทุน โครงสร้างระบบบัญชีกองทุนทดแทนทั้งส่วนของสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย กรมการประกันภัย และสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยจังหวัด ผังบัญชีของส่วนกลางและของจังหวัด เอกสารประกอบรายการบัญชี สมุดบัญชี ทะเบียน และรายงานการเงิน วิธีการบันทึกรายการบัญชี และวิธีการทำรายงานการเงิน

วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูล

ศึกษาหนังสือ เอกสารและคู่มือการปฏิบัติงาน รวมทั้งขอคำแนะนำปรึกษาจากนักวิชาการที่รับผิดชอบในเรื่องของการบัญชีเงินกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย

นิยามศัพท์

นิยามศัพท์ที่สำคัญในการค้นคว้าโดยอิสระนี้¹ ได้แก่

รถ หมายถึง รถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ รถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และรถยนต์ทหารตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ทหาร

¹ กรมการประกันภัย, พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 (กรุงเทพฯ ฯ : กรม ,2535)

เจ้าของรถ หมายความว่า ผู้ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในรถหรือผู้ที่มีสิทธิครอบครองรถตามสัญญาเช่า
ซื้อ และหมายความรวมถึงผู้นำรถที่จดทะเบียนในต่างประเทศเข้ามาใช้ในราชอาณาจักรชั่วคราว
ด้วย

ผู้ประสบภัย หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรืออนามัย เนื่องจากรถ
ที่ใช้หรืออยู่ในทางหรือเนื่องจากสิ่งกีดขวางหรือติดขัดในรถนั้น และหมายความรวมถึงทายาท
โดยธรรมของผู้ประสบภัยซึ่งถึงแก่ความตายด้วย

ความเสียหาย หมายความว่า ความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายหรืออนามัยอันเกิดจากรถ
ผู้ซึ่งอยู่ในรถ หมายความว่า ผู้ซึ่งอยู่ในหรือบนหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของรถ และหมาย
ความรวมถึงผู้ซึ่งกำลังขึ้นหรือกำลังลงจากรถนั้นด้วย

บริษัท หมายความว่า บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัยที่ได้รับอนุญาตให้
ประกอบกิจการประเภทประกันภัยรถ

ความเสียหายเบื้องต้นในกรณีความเสียหายต่อร่างกาย หมายความว่า ค่ารักษาพยาบาล
และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของผู้ประสบภัย

ความเสียหายเบื้องต้นในกรณีความเสียหายต่อชีวิต หมายความว่า ค่าปลงศพ และค่าใช้จ่าย
จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการศพผู้ประสบภัยซึ่งถึงแก่ความตาย ทั้งนี้ตามรายการและจำนวนเงิน
ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 20 วรรค 2

เครื่องหมาย หมายความว่า เครื่องหมายแสดงว่ามีการประกันความเสียหายสำหรับผู้
ประสบภัยจากรถตามพระราชบัญญัตินี้

นายทะเบียน หมายความว่า อธิบดีกรมการประกันภัยหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมการประกันภัย
มอบหมายโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กองทุน หมายความว่า กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาครั้งนี้

1. ทำให้ทราบถึงระบบบัญชีและวิธีการบัญชีของบัญชีกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย การ
แสดง รายการในงบการเงิน รูปแบบของรายงานและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดทำบัญชีเงินกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยและแนว
ทางแก้ไขเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป